

ОГЛЯД національного законодавства та освітньої політики (проект Плану відновлення України (розділ *Освіта та наука*) в контексті документів ЄПВО та Болонських принципів

Загалом розділ «Освіта та наука» Плану відновлення відповідає пріоритетам Європейського освітнього простору. У документі відсутні системний підхід та узгодженість між рівнями освіти щодо реформ, не завжди дотримується логічний зв'язок між складовими Плану (Стратегічні кроки – Проекти – Стратегічні цілі за пріоритетними напрямками – деталізовані Цілі, Завдання). Програма Erasmus+ є важливим інструментом для досягнення політичних цілей європейських ініціатив щодо створення Європейського освітнього простору та Європейського простору вищої освіти, але в документі Програма згадується побіжно.

Опис **Стратегічних кроків** є дуже загальним і не встановлює досяжні результати, які можна виміряти, щоб визначити, чи є стратегічний крок успішним. Стратегічні кроки частково співвідносяться з пріоритетами Європейського освітнього простору та стратегічними цілями стратегічної рамки Європейського освітнього простору, тому не забезпечують повною мірою задекларовану синхронізацію.

Національні проекти для рівнів освіти відповідають усім або деяким пріоритетам Європейського освітнього простору в цілому, за винятком проектів для вищої освіти, де проекти стосуються лише забезпечення приміщень для освітнього середовища та лабораторного обладнання.

Стратегічні цілі для всіх рівнів освіти відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, за винятком освіти дорослих та вищої освіти.

Детальні **Цілі та завдання** в основному відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору та Європейського простору вищої освіти, а також стратегічним цілям стратегічної рамки Європейського освітнього простору, тому вони можуть забезпечити заявлену синхронізацію з Європейським освітнім простором.

Пропозиція. Існує суперечність: післясередній рівень VET (фахова передвища освіта) включено до розділу «Вища освіта», тому деякі цілі та завдання визначено як спільні для цих рівнів освіти, але актуальні лише для вищої освіти. Післясередній рівень VET (фахова передвища освіта) має бути віднесений до розділу VET (професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта).

1. СТРАТЕГІЧНІ КРОКИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА СИНХРОНІЗАЦІЇ З ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Примітка:

Європейська Комісія та держави-члени Європейського Союзу (ЄС) працюють над досягненням свого спільного бачення Європейського освітнього простору, зосереджуючи свої зусилля на

- удосконалення якості та справедливості в освіті та навчанні
- учителі, тренери та керівники шкіл
- цифрова освіта
- зелена освіта
- Європейський освітній простір у світі

Стратегічна рамка Європейського освітнього простору

Цілі досягнення Європейського освітнього простору

До 2025 р.:

- 60 % учнів/студентів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти мають брати участь у навчанні на робочому місці
- Принаймні 47 % дорослих у віці 25-64 років повинні брати участь у навчанні протягом попередніх 12 місяців

До 2030 р.:

- Частка 15-річних дітей із низькими успіхами в математиці, читанні та природничих науках має становити менше 15 %
- Частка учнів з низьким рівнем успішності восьмого року навчання в комп'ютерній та інформаційній грамотності має становити менше 15 %
- 96 % дітей віком від трьох років до обов'язкового шкільного віку повинні брати участь у освіті раннього віку
- Частка тих, хто раніше залишив школу, має бути менше 9 %
- Частка 25-34-річних із вищою освітою має становити не менше 45 %

Раннє дитинство та дошкільна освіта (Раннє виховання та догляд)

Опис Стратегічних кроків не містить жодних положень щодо якості ранньої та дошкільної освіти, яка є ключовою вимогою в рамках Європейського освітнього простору (Рекомендація щодо високоякісної освіти та системи догляду за дітьми раннього віку, затверджена міністрами освіти країн-членів ЄС держав і прийнято Радою ЄС у травні 2019 р.; Рекомендація містить Рамку якості ECEC).

Загальна середня освіта

Опис Стратегічних кроків включає тільки окремі положення щодо якості та рівності в шкільній освіті, забезпечення якості шкільної освіти, багатомовності та мовної обізнаності, інклюзії, а також не згадуються ключові компетентності для навчання впродовж життя (LLL) (Забезпечення якості для розвитку школи, Керівні принципи розроблення політики щодо забезпечення якості шкільної освіти, Європейська рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя – підприємницька, цифрова, стійкості (GreenComp), соціальна, особистісна компетентності та компетентність «навчання вчитися». Не згадується Програма ЄС Erasmus+ як важливий інструмент для досягнення політичних цілей Європейських ініціатив щодо створення Європейського освітнього простору. Erasmus+ підтримує кілька онлайн-платформ, які мають велике значення для шкільної освіти та підготовки вчителів (платформа eTwinning, School Education Gateway, EPAL).

Професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта (Vocational Education and Training – VET)

Опис Стратегічних кроків не містить положень щодо забезпечення якості VET (EQAVET – European Quality Assurance in Vocational Education and Training – Recommendation), запровадження системи кредитів для VET, інклюзії.

Освіта дорослих

Опис Стратегічних кроків не містить положень щодо європейських підходів до освіти дорослих (Європейська програма навичок, Європейська програма навчання дорослих, 2021), за винятком визнання неформальної та інформальної освіти в кваліфікаційних центрах.

Вища освіта

Опис стратегічних кроків не містить положень щодо синхронізації з Європейським освітнім простором та Європейською стратегією для університетів (синергія Європейського простору вищої освіти, Європейського дослідницького простору (ERA) та Європейського освітнього простору (EEA); якість, зелені та цифрові трансформації, інклюзія, досконалі перспективи працевлаштування випускників закладів вищої освіти, інтернаціоналізація (крім перезавантаження роботи з іноземними студентами). Перехід від 4-річної бакалаврської програми (240 ECTS) + 1,5-2-річної магістерської програми (90-120 ECTS) до 3-річної бакалаврської програми (180 ECTS) + 2-річної магістерської програми (120 ECTS) також не є виправданим і обмежить гнучкий студентоцентричний підхід до освіти в різних сферах. Такі зміни можливі лише за умови запровадження 12-річної шкільної освіти (ціль, яка буде досягнута лише через 6 років), інакше якість вищої освіти погіршиться. Крім того, такі зміни можуть негативно вплинути на міжнародну мобільність студентів. Доцільніше залишити магістерську програму 90-120 ECTS (1,5-2 роки) і запровадити програму бакалавра 180-240 ECTS (3-4 роки), залежно від галузей знань/спеціальностей.

Не згадується Програма ЄС Erasmus+ як важливий інструмент для досягнення політичних цілей Європейських ініціатив щодо створення Європейського простору вищої освіти.

2. НАЦІОНАЛЬНІ ТОП-ПРОЕКТИ «ОСВІТА І НАУКА» 2032

Вони відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору та Європейського простору вищої освіти – цифровізація та інклюзія.

3. НАЦІОНАЛЬНІ ПРОЕКТИ «ОСВІТА І НАУКА» 2032 ЗА СФЕРАМИ

Раннє дитинство та дошкільна освіта (Освіта та догляд дітей раннього віку)

Проекти відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпечення рівного доступу до якісної освіти та догляду дітей раннього віку, цифровізація, підготовка вчителів.

Загальна середня освіта

Проекти відповідають деяким пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпеченню рівного доступу до якісної освіти та цифровізації, підготовці вчителів, тренерів та керівників шкіл.

Професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта (Vocational Education and Training – VET)

Проекти відповідають деяким пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема цифровізації, є окремі компоненти, які сприяють забезпеченню якості VET та інклюзії, підготовці вчителів, тренерів та керівників шкіл.

Освіта дорослих

Проекти відповідають деяким пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема цифровізації.

Вища освіта

Проекти стосуються лише забезпечення приміщень для освітнього середовища та лабораторного обладнання.

5. ВСТУП. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ В ПРІОРИТЕТНИХ СФЕРАХ

Раннє дитинство та дошкільна освіта (Освіта та догляд дітей раннього віку)

Стратегічні цілі відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпечення рівного доступу до якісної освіти та догляду дітей раннього віку, цифровізація, підготовка вчителів.

Загальна середня освіта

Стратегічні цілі відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпеченню рівного доступу до якісної освіти, цифровізації, інклюзії, підготовці вчителів, тренерів та керівників шкіл. Багатомовність і володіння мовою не включені.

Професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта (Vocational Education and Training – VET)

Стратегічні цілі відповідають деяким пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема гнучкості VET, розширеним можливостям для навчання на роботі, підприємництва та включають окремі компоненти, які сприяють забезпеченню якості VET. Мета щодо приведення післясередньої освіти до європейських стандартів шляхом модернізації національної VET (включаючи фахову передвищу освіту) з огляду на досвід ЄС щодо VET може охоплювати впровадження принципів, підходів та інструментів Європейського освітнього простору (в т.ч. EQAVET).

Освіта дорослих

Стратегічні цілі не відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору.

Вища освіта

Стратегічні цілі не відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, але відповідають підходам до автономії в Європейському просторі вищої освіти, передбачають інтернаціоналізацію в частині розвитку англійських освітніх програм для залучення іноземних студентів. У меті щодо переходу на 3-річний бакалаврат і 2-річний магістрат зазначено, що це сприятиме зниженню середнього віку виходу на ринок праці для випускників, але її можна виконати лише за умови запровадження 12-річної школи.

6. ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, ЕТАПИ ПЛАНУ ОЗДОРОВЛЕННЯ

Раннє дитинство та дошкільна освіта (Освіта та догляд дітей раннього віку)

Цілі та завдання відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпечення рівного доступу до якісної освіти та догляду дітей раннього віку, цифровізація, підготовка вчителів.

Загальна середня освіта

Цілі та завдання відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, зокрема забезпеченню рівного доступу до якісної освіти, цифровізації, інклюзії, підготовці вчителів, тренерів та керівників шкіл. Відзначено необхідність запровадження Програми Еразмус+ як інструменту розвитку шкільної освіти.

Професійна (професійно-технічна) і фахова передвища освіта (Vocational Education and Training – VET)

Цілі та завдання відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору, включаючи забезпечення якості VET, але жодної згадки про впровадження EQAVET.

Освіта дорослих

Цілі та завдання відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору.

Вища освіта

Розділ «Вища освіта» включає післясередній рівень (МСКО) VET (фахова передвища освіта). Цілі та завдання відповідають пріоритетам Європейського освітнього простору та Європейського простору вищої освіти. Не згадується Програма Erasmus+ як важливий інструмент для досягнення політичних цілей Європейських ініціатив щодо створення Європейського простору вищої освіти.